

Hittel élni

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Példabeszédek 28:4-5, 7, 9; 29:13;
Róma 1:16-17; Galata 3:24; 1János 2:15-17

*„Az emberektől való félelem csapdába ejt, de aki az ÚRban bíz, azt ő megvédi”
(Péld 29:25, ÚRK).*

Számtalan irányból annyiféle hang szólít. Hogyan dönthetjük el, hogy mi helyes és mi nem? A választ Istenben és írott kinyilatkoztatásában találjuk. Meg kell tanulnunk Istenre hagyatkozni és törvényének engedelmeskedni, a többi már magától jön.

Jézus erre utalt, amikor azt mondta: *„keressétek először Istennek országát, és az ő igazságát”* és utána Ő kirendeli mindazt, amire szükségünk van (Mt 6:33). Az legyen az elsődlegesen fontos szempont számunkra, hogy bízunk Istenben és Őt kövessük! Különbben valami mást állítunk az első helyre, ami szimplán, tisztán bálványimádás. Csak úgy tanulhatunk meg Istenben bízni, ha az életünket a hit jellemzi. A keresztény élet *járást* jelent; azt kell választanunk, tennünk, amire az Úr szólít, a következményeket pedig hagyjuk rá!

TARTSD MEG A TÖRVÉNYT!

A *Példabeszédek* könyvében tizenhárom alkalommal fordul elő a héber *tóra* („törvény” vagy „tanítás”) szó, ebből négyszer Példabeszédek 28. fejezetében (a 4. versben kétszer, majd a 7. és a 9. versben). Általában „a bölcsnek tanítására” (Péld 13:14) vonatkozóan használatos, de az izraelita tradícióban a szónak van egy lelki fogalmi tartalma, és az isteni kinyilatkoztatásra utal, amint ezt a *Példabeszédek* könyve is tanúsítja (Péld 29:18).

Mit fejlesztenek ki Péld 28:4, 7, 9 versei a törvény szerepéről az ember életében?

Az izraelitákat nem annyira a gondolkodásuk, és még csak nem is a „lelki”, elvont teológiai nézeteik különböztették meg igazán a többi néptől, hanem inkább az életükben meghozott tényleges döntéseik, többek között az ételre, a pihenésre, a természet világát érintő dolgokra vonatkozóan, a családjukkal és a többi emberrel való kapcsolatukban, ez volt az, ami más népektől „elkülönítette”, „szent” nemzetté tette őket. Ideális esetben választásaik központjában a törvény állt – a benne foglalt elvekkel együtt. Végére is, mi emberek önmagunktól nem lehetünk bölcssek; nem is mindig tudunk különbséget tenni a jó és a gonosz között (1Kir 3:9). Tehát szükségünk van Isten törvényére, amiből helyes ítélőképességet nyerhetünk. Más szóval a bölcsesség elnyerése nem intellektuális és lelki gyakorlatok végzésén múlik, hanem alapvetően összefügg a rajtunk, a kultúránkon, a saját pszichológiai beállítottságunkon és a vágyainkon kívül álló törvény betartásával.

Ez természetesen Isten örök törvénye, aminek a követése, betartása valóban a hit cselekedete. *„Mert nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten ereje az minden hívő üdvösségére, zsidónak először, de görögnek is. Mert az Isten igazsága nyilvánul meg abban hitből hitbe, ahogy meg van írva: Az igaz ember pedig hitből él”* (Róm 1:16-17, ÜRK).

Milyen bajoktól és problémáktól menekültél meg azért, mert hittel elkötelezted magad Isten törvényének betartása mellett? Mennyire alakult volna másként az életed, ha nem a törvény szerint élnél?

KERESD AZ URAT!

Nem maga a törvény (a Tóra) az élet forrása, még ha a hitélet szempontjából alapvetően fontos is. Ellenkezőleg. A törvény megmutatja, mi a bűn, a bűn pedig halálba visz (lásd Róm 7:7-13). Az adja a törvény erejét, hogy Istentől ered. Nélküle csupán törvényeskedő hitvallás lenne, ami egyáltalán nem kötődne az Úr eredeti szándékához. A törvénynek engedelmes élet összefügg az Istennel való étellel. A Tóra nem helyettesíti Istent; Pál hasonlatával élve a törvény csupán a tanító, aki a Mesterhez vezeti diákjait (Gal 3:24).

Olvassuk el Gal 3:24 versét a szövegösszefüggésével együtt! Miként vezet Jézushoz a törvény, hogy valóban megigazulhassunk hit által?

A *Példabeszédek könyve* nem csupán a bölcsességek könyve. Elsősorban Istenről szóló irat, arról, aki *kinyilatkoztatta* a bölcsességet. Közelebb von az Úrhoz és a Jézusba vetett hit által, ingyen felajánlott üdvösséghez, ha a törvénynek engedelmeskedve keressük a bölcsességet.

Mi a kulcsa annak, hogy „mindent” megérthessünk (Péld 28:5)?

Az 5. versben kétszer fordul elő a *megértésnek* fordított héber szó, mint ahogy a 4. versben a *törvény*. A két vers kapcsolódik egymáshoz: a törvény betartása (4. vers) és az Úr keresése (5. vers) összetartozik. A tevékenység köre azonban nemcsak azt öleli fel, hogy elméletben ismerjük és a gyakorlatban tesszük is azt, ami helyes (5. vers: „igazság”). Ez a megértés mindenre vonatkozik, még hozzá egyszerűen azért, mert „mindenek” Istenétől ered. Az ókori Izráelben nem választották külön minden dolog ismeretét a vallási tapasztalattól. A hit szorosan kapcsolódott az értelemhez és a racionális felfogáshoz. Elképzelhetetlennek tartották a hitet gondolkodás nélkül és a gondolkodást hit nélkül, mégpedig azért, mert mindkét tartománynak Isten az alapja.

Miért racionális álláspont a hit? Az istenhit elutasítása miért kevésbé logikus és racionális lépés, mint az elfogadása?

NÉHÁNY SZÓ A GAZDAGOKHOZ

Mitől óv Ijn 2:15-17 szakasza? Hogyan védhetjük meg magunkat az ezekben a versekben említett veszélyektől?

A gazdagság fogalma a körülményektől függően nagyon is eltérő lehet, viszont a *Példabeszédek* könyve tanácsokat közöl a meggazdagodás hogyanjára vonatkozóan, valamint arra nézve is, miként kezeljük a „vagyonunkat”, miután már szert tettünk rá.

1. *Ne akarj a szegények kárán meggazdagodni* (Péld 28:8)! Nem nevezhető jogos tulajdonnak az a vagyon, amit valaki a szegények rovására szerez meg. Amint eddig is láttuk, a Biblia igencsak erős kifejezésekkel illeti azokat, akik nyereségvágyból kizsákmányolják a szegényeket.
2. *Adj a szegényeknek* (Péld 28:27)! Szemben a Péld 28:25 versében említett „telhetetlen” emberrel, áldást nyer az, aki bőkezű a szegényekkel.
3. *Dolgozz keményen* (Péld 28:19)! Vagyonra nem lopással vagy szerencse útján kell szert tenni, hanem legyen az a kemény munka jutalma! Amit megszerzünk, az munkánk minőségét mutassa! Ha gazdagok vagyunk, fontos, hogy méltán legyünk azok.
4. *Ne akarj gyorsan meggazdagodni* (Péld 28:20, 22)! Ezekből a példázatokból kétféle jelenet is élénk tárul: 1) Amikor valaki egy tisztességtelen dolog felett szemet huny, ő maga is bűnrészes lesz (Péld 28:22). 2) Amikor valaki meg akarja kaparintani a szülei vagyonát, hogy máris élvezhesse azt, de ezzel megfosztja őket a megélhetésüktől (Péld 28:24). Még rosszabb, ha önmaga előtt igazolja is a helytelen tetteit, míg meggyőzi magát arról, hogy valójában semmi rosszat nem tett. Ezért mondja, hogy „nem véték”.

Világunkban nagy erő a pénz, ezért beszél róla sokat a Biblia is. Ha nagyjából mindenki máshoz hasonlóan mi is vágyunk a pénzre, mit tehetünk, nehogy beleessünk abba a csapdába, amit Jézus így nevezett: „a gazdagság csalárdsága” (Mk 4:19)?

A SZEGÉNYEK KÉZIKÖNYVE

Miről van szó Péld 29:13 versében?

A szegény és a gazdag ember egyenlő (Péld 29:13). Ez a példabeszéd szót ejt a világosságról, amit összefüggésbe hoz a teremtéssel. A szegényt és a gazdagot egyaránt Isten teremtette (Péld 22:2). Egyformán megkapták az élet ajándékát, mindkettőjükre süt a nap. A gazdagot figyelmezteti az Ige, hogyan bánjon a szegénnyel, a szegényt pedig arra tanítja, hogy szeretnie kell még az elnyomóit is, ami bizonyos esetben éppen a gazdagra vonatkozik (Mt 5:44-45).

Mi az üzenete Péld 28:3 versének?

A szegénynek is éppen az a kötelessége, mint a gazdagnak (Péld 28:3). A szegénység nem lehet mentség a gonoszságra. Még ha elnyomástól szenved is az ember, az sem jogosítja fel mások eltiprására. Jézus mondott egy példázatot a szolgáról, aki nem engedte el a nála szegényebb ember adósságát. Nem ezt vártuk volna tőle (gondolhatnánk, hogy nagyobb együttérzést tanúsít a másik szegény iránt), de nem szokatlan ez a hozzáállás (Mt 18:22-35). Az eső általában áldás, viszont Péld 28:3 versében pusztító áradatként jelenik meg. Ez a hasonlat szemléletesen bemutatja az ilyen magatartás bizarr voltát, valamint a csalódást, amit okoz.

Mire vonatkozik Péld 28:6 verse?

Jobb a becsületes szegény, mint a gonosz gazdag (Péld 28:6). A tradicionális bölcsesség szerint az igaz embernek nem kellene szegénynek lennie, mivel úgy vélték, hogy a szegénység a lustaság büntetése (Péld 24:34). Csakhogy a valós élet ennél sokkal bonyolultabb. Lehet igazságtalanság vagy rajta kívül álló körülmények áldozata a szegény ember, mint ahogy gyakran éppen ez a helyzet. Ezzel együtt a *Példabeszédek könyve* által képviselt értékrend világos és félreérthetetlen. A tisztesség fontosabb a gazdagságnál, és a siker nem számít az ember igazsága mellett szóló cáfolhatatlan bizonyítéknak.

Mi a teendő, amikor kísértést érzünk, hogy anyagi haszon reményében engedelményeket tegyünk az elvekből? Hogyan őrizhetjük meg magunkat olyan dolgoktól, amelyekbe könnyebb beleesni, mint hinnénk?

AZ IGAZSÁG SZERETETE

Az összes dolog közül, amit megtaníthatunk a gyerekeinknek, a diákjainknak vagy bárki másnak, aki hajlandó tanulni tőlünk, talán az lehet a legfontosabb tanulság, amit Pál írt a kárhozatra jutókról, azokról, akik „nem fogadták be az igazságnak szeretetét” (2Thessz 2:10). Jézus maga az Igazság, ezért másokat megtanítani az igazság szeretetére azt jelenti, hogy Jézus szeretetére tanítjuk őket. Ugyan mi más számít valójában?

„Ha a kutatás bármelyik vonalán haladunk azzal az őszinte céllal, hogy eljussunk az igazságra, érintkezésbe kerülünk azzal a láthatatlan, hatalmas Értelmmel, aki mindenben és mindenek által munkálkodik. Az ember értelme kapcsolatba került Isten értelmével; a véges a végtelennel. Az ilyen kapcsolat hatása felbecsülhetetlen a testre, az elmére és a lélekre” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó. 10. o.).

Milyen fontos elvet találunk Péld 29:15 versében (lásd még Péld 29:19), ami nemcsak a nevelésre vonatkozik, hanem általánosságban az életre is?

Fontos az életünk példája - különösen azok esetében, akiket nem feddhetünk vagy büntethetünk meg -, bizonyos esetekben azonban ennél többre van szükség. Ez főleg a gyerekeinkre nézve igaz. Időnként meg kell fenytíteni, helyre kell tenni őket.

Bűnös természetünk van, bennünk van a rossz, még az édes kis gyerekeinkben is, akiket annyira szeretünk. Sem nekik, sem magunknak nem segítünk, ha engedjük, hogy mindent megtegyenek, amihez csak kedvük támad. Valójában a gyerekeknek nemcsak szükségük van a fegyelmezésre, hanem még *akarják* is. Tudniuk kell, hol a határ, hogy azon belül maradjanak. Az az édesanya, aki úgy gondolja, hogy tiszteletben kell tartania gyermekei szabadságát, ezért mindent megenged nekik, soha nem mond *nemet*, végül „szégyent” hoz a saját fejére (Péld 29:15), a gyerekeire pedig szomorúságot, ha nem is azonnal, de felnőtt korukban biztosan.

Mi mindent tanultunk meg gyerekként, ami végigkísér egész felnőtt korunkban is? Mennyivel jobb az életünk ennek köszönhetően?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Isten törvényei a legszilárdabb egyenességen alapulnak, és úgy fogalmazta meg őket, hogy betartói boldogságát munkálják... A vallás személyes kapcsolatba hozza az embert Istennel, de nem kizárólagos értelemben, mert a menny elveit az életünkben kell megvalósítani, az egész emberiség segítésére, áldására” (Ellen G. White: *Sons and Daughters of God*. [Isten fiai és lányai.] 267. o.).

„Azzal, hogy [a szülők] teljesen elhanyagolták a gyerekek istenhitben való nevelését, sok olyan embert taszítottak az ellenség soraiba, akikből megfontolt neveléssel Krisztus munkatársai válhattak volna. A helytelen felfogással és az ostoba, rosszul értelmezett szeretettel olyan tulajdonságokat erősítettek bennük, amelyek miatt a gyerekekből kellemetlen, boldogtalan emberek váltak, megkeserítve szüleik életét, aztán pedig rossz hatásukat nemzedékről nemzedékre továbbadják. Szégyent fog hozni Istenre és megszegyeni apját, anyját minden gyerek, akinek engedik, hogy minden az akarata szerint történjen...

Amikor a szülők elhanyagolják kötelességüket és gyermekeiket kényeztetve megengedik nekik azt is, ami rossz, valójában bezárják előttük Isten városának kapuit” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. [Bizonyágtételek.] 5. köt. 325-326. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA:

1. Az orosz író, Lev Tolsztoj keresztény családban nőtt fel, de évekre elfordult a hittől. Idősebb korában válságba került: *Mi az élet értelme, ha mindenképpen halállal végződik?* A tudomány minden területén kereste a választ, mégsem találta meg. Végül ráébredt, hogy az élet és az élet értelmének kérdésére az egyetlen logikus választ csak a hit adhatja - ami *túlmutat* magán a logikán is. Vagyis a logikus gondolkodása vezette rá arra, hogy a logika köréből átlépjen a hit világába, ha választ akar kapni az élet értelmének kérdésére. Ezek szerint miért a Jézusba vetett hit a leglogikusabb választás, ha az élet értelmét és célját keressük?
2. Véleményed szerint mit jelent szeretni az igazságot? Hogyan szeretjük az igazságot? Természetesen ez azt jelenti, hogy először is meg kell ismernünk az igazságot. Hogyan jutunk el az igazság ismeretére? És milyen módon győződhetünk meg arról, hogy semmi nem áll az igazság szeretetének útjába?

TÚRMEZEI ERZSÉBET: COLUMBUS

Utánam küldi még illatát
a régi part virága: rózsaillat.
Kísérik elhaló melódiák
fehér röptét vitorlaszárnyaimnak,
amint megyek az új világ felé.

Zenél a hab. A szél hozzám simul:
„Miért hajóznál messze semmiségbe?”
Beszél a régi part virágirul,
amint ragyognak nap tűzében égve.
„Az új hazát nem látta senki még.”

Hallgassatok habok, hazug szelek!
Hiszem, hogy vár rám, tiszta szűz-fehéren,
emberi lábtól nem tapodva meg
az új világ és hiszem, hogy elérem.
Megyek az ismeretlen part felé.